

Måned-

POSTEN

Udgave nr. 3
MELLEMTRIN
Danmark
2021

Julie og Ida fandt dette skelet i skoven tæt ved Ikast

Dinosaurskeletet i Ikast

En tidlig søndag morgen var Julie og Ida en tur i skoven. De skulle finde svampe, men på turen opdagede de noget helt specielt; nemlig et skelet i jorden.

Under nogle blade og grannåle så de noget hvidt stikke frem. Først troede de, det var nogle pinde, men da de så et kranie, var de ikke i tvivl. Det var et gammelt skelet. Julie og Ida kiggede grundigt på skelettet. De var sikre på, at de havde fundet et gammelt dinosaurskelet i skoven.

"Det kunne virkelig godt ligne en zephyrosaurus", fortæller Julie. Hun har læst mange bøger om dinosaurer, men aldrig set et rigtigt skelet.

De kunne se knogler fra rygsøjlen, ribben,

lårbensknogler og så et kranie.

Tænderne var der ikke mere. De var nok faldet ud. Julie og Ida ringede til byens museum og fortalte, hvad de havde fundet.

Museumsinspektøren troede ikke sine egne ører, da de fortalte om dinosaurskelettet. Han sendte en palæontolog ud i skoven til dem med det samme.

Da palæontologen kom ud i skoven til dem, kiggede han grundigt på skelettet. Han kunne hurtigt se, at det ikke var en dinosaur. "Det er bare resterne af en gammel okse. Skelettet er slet ikke så gammelt, at det er fra dinosaurernes tid", fortæller palæontologen, "men det er da et sjovt fund herude i skoven".

Læseforståelse

★ Sandt eller falsk?

sandt falsk

Julie og Ida skulle finde muslinger i skoven.

Pigerne opdagede et skelet i skovbunden.

Det troede først det var pinde, der lå på jorden.

Julie tror det er en Tyrannosaurus Rex.

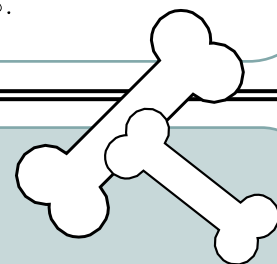
Julie har set mange dinosaurskeletter.

De ringede til byens museum og fortalte om deres fund.

Palæontologen fortæller, at det er en dinosaur.

★ Svar på spørgsmålene

1 Hvor finder Julie og Ida skelettet henne?

2 Hvilken dinosaur synes Julie, den ligner?

3 Hvilke knogledele kan de se?

4 Hvad siger palæontologen til skelettet?

Dinosaurer i Danmark

Da dinosaurerne levede, lå det meste af Danmark under vand. Kun Bornholm var land dengang. Derfor er det kun på Bornholm, man kan finde spor af de landlevende dinosaurer.

Udover Bornholm, kan man i Danmark derfor ikke finde fossiler efter rigtige dinosaurer. Man kan dog finde spor efter andre vanddyr, der levede på samme tid. I Aalborg har man fx fundet en tand efter et vandlevende krybdyr fra dinosaurtiden.

På Bornholm har man til gengæld fundet rester og spor efter 8 forskellige dinosaurer. Både store planteædere og små rovdinosaurer.

Der er fundet flere tænder, forstenet fodspor og endda en forstenet lort, som man tror kommer fra en lille rovdinosaur. Der er også fundet mange fossiler efter andre dyr på Bornholm, som levede for mange millioner år siden.

★ Hvor i Danmark kan man finde spor efter dinosaurerne?

★ Hvilke tegn på dinosaurer har man fundet på Bornholm?

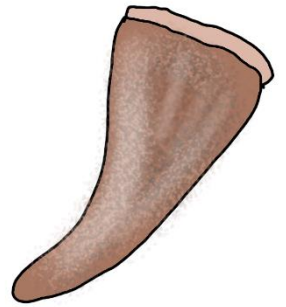
★ ORDFORSTÅELSE: Hvad er et fossil?

★ ORDFORSTÅELSE: Hvad er en palæontolog?

Forholdsord (præpositioner)

I mange år har danskerne ledt efter dinosaurfossiler. De har gravet i jorden, kigget mellem de mange forskellige jordlag, og ledt på klippesider og i grusgrave. Det var først i 2004, det lykkedes en dansker at finde spor efter dinosaurerne i Danmark, nærmere bestemt Bornholm. Resten af Danmark lå nemlig under vand, dengang dinosaurerne levede. Det var den danske studerende Eliza Jarl Estrup, der fandt det første spor på dinosaurer i Danmark. Hun deltog i et fossilkursus. I løbet af kurset var de rundt på hele øen for at lede efter fossiler. Da hun holdt en pause, kørte hun fingrene igennem noget grus, der var ved siden af hende, og pludselig lå der en dinosaurtand i hendes hånd.

Lige bag ved hende stod de to kursusledere. De tænkte med det samme, at det måtte være en tand fra en lille rovdinosaur og begyndte at synge foran alle kursusedtagerne.

Find 8 forskellige forholdsord i teksten.

Skriv nye sætninger med to af forholdsordene.

Tillægsord (adjektiver)

Udfyld de tomme linjer med tillægsord, så beskrivelsen af dinosauren passer. Brug ordene fra listen.

En stegosaurus er en planteædende dinosaur fra Jura-tiden. Stegosaurus er nok mest kendt for sine plader på ryggen. Piggene var , og kunne måle helt op til 50 cm. Nogle mener, at piggene kunne skifte farve, og var dyret under angreb, blev de .

På halen havde den pigge, som kunne bruges til selvforsvar, hvis der skulle komme en kødæder til angreb.

Stegosaurus havde en krop, og vejede omkring 2 ton. Alligevel havde den et meget hoved. Forskerne gætter på, at den derfor også har haft en hjerne. Stegosaurus var et dyr, som ikke bevægede sig særlig hurtigt. Derfor har pladerne på ryggen været en hjælp for dyret, der ikke ville kunne løbe væk fra en tyrannosaurus rex.

lille

tung

spidse

kæmpe

høje

lille

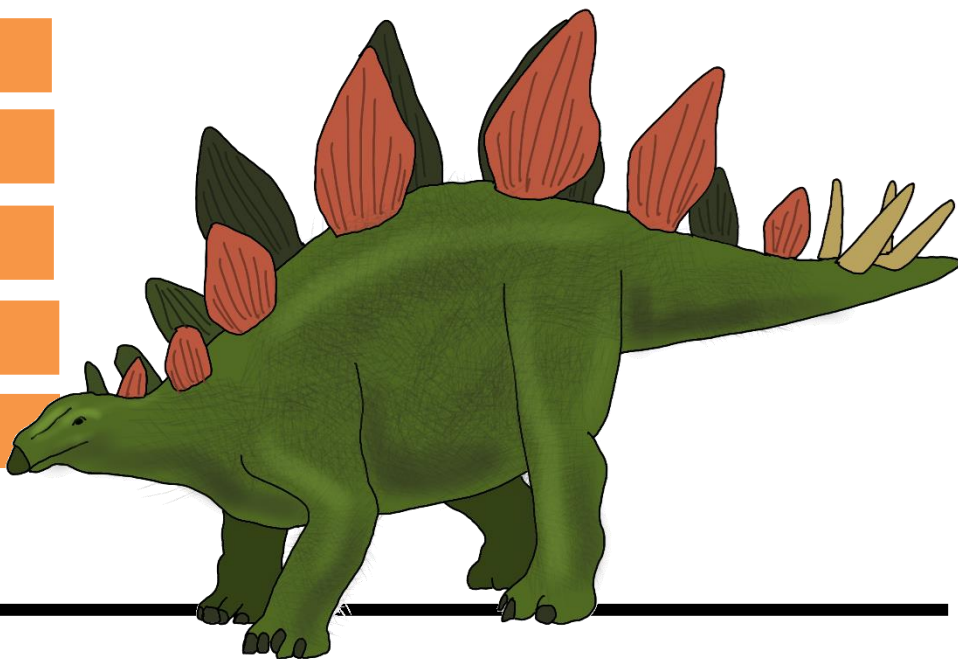
sulten

langsomt

store

røde

hurtig

Synonymer (til adjektiver)

Hvor mange synonymer (ord, der betyder det samme) kan du finde til disse tillægsord?

lille

spids

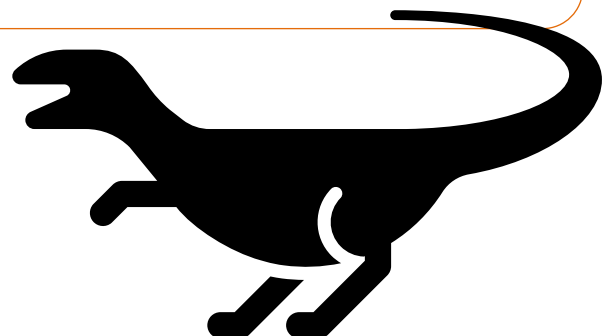
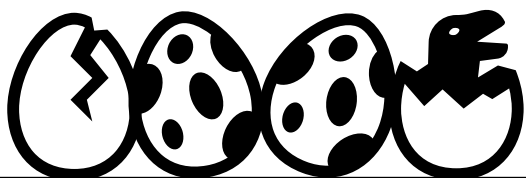
stor

skør

godt

tynd

sød

Hvilken ordklasse?

I hver sætning er der markeret et ord. Hvilken ordklasse er ordet? Sæt kryds og skriv hvilken bøjning, det står i.

	Navneord	Udsagnsord	Tillægsord	Hvilken bøjning står ordet i? (tid/grad/tal)
I Argentina har man fundet noget særligt i jorden.				
Palæontologer har måske fundet verdens største dinosaur.				
De er stadig ved at grave skelettet fri, og de har ikke set det hele endnu.				
De regner med, at den nye dinosaur har været over 40 meter lang.				
De tror også, den har vejet 110 ton, hvilket svarer til 25 elefanter .				
Forskerne regner med, at fossilet er 98 millioner år gammelt.				
Dinosauren tilhører gruppen af langhalsede dinosaurer.				
Indtil nu er den største dinosaur, der er fundet, 35 meter lang.				

OG eller AT?

Når man taler, kan ordene **OG** og **AT** ofte forveksles, fordi vi udtaler dem ens i farten ("Å-lyd"). Mange skriver OG steder, hvor der burde stå AT.

Hvis ordet efter "Å" er et **UDSAGNSORD I NAVNEFORM** (fx at ringe, at løbe), skrives altid **AT**.

Hvis ordet efter "Å" er andre ord, skal du skrive **OG**.

Fx: Hun begyndte **at græde** (Det efterfølgende ord er i navneform – derfor AT)

Hun sidder **og græder** (Det efterfølgende ord er ikke i navneform – derfor OG)

Skriv AT eller OG på linjen

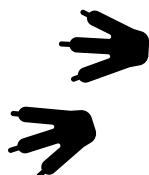
- 1: Det er svært finde fossiler i Danmark.
- 2: Mange går rundt leder efter dem på Bornholm.
- 3: Man kan finde fossiler ved kigge grundigt i jord og klipper.
- 4: Det begyndte klappe, da de fandt et fossil.
- 5: Palæontologer arbejder med grave efter fossiler.
- 6: De sidder nærstuderer fossilerne.
- 7: Palæontologer prøver finde ud af, hvor gamle fossilerne er.

STAVNING

Hvor er ordet stavet rigtigt? Sæt ring om det rigtige ord i rækken.

fosil	fossil	fodsil
dinusaur	dinosaver	dinosaur
skellet	skelet	skeldet
fundet	funnet	funet
palantolog	palæontolog	pæontolog
musum	musæem	museum
ryksøjle	rygsøgle	rygsøjle
kranige	kranie	granie
knovler	knågler	knogler
klipper	kliper	klepper
fårstenet	forsdenet	forstenet
krøpdyr	krybdyr	krypdyr

SÆTNING

Byt om på ordene, så det bliver en hel sætning.

stor

stegosaurus

var

dinosaur

en

danske

første

Eliza

dinosaurfossil

det

fandt

i

kun

dinosaurer

Bornholm

er

Danmark

der

på

levede

mange

siden

dinosaurerne

for

år

Argentina

fundet

man

i

dinosaur

verdens

største

har

Lined writing area with 20 horizontal blue lines.

Large empty rounded rectangular box for writing.